

STOCKHOLMSKÄLLAN

Från bastugille till fruntimmersbad

Badstugor har funnits i Stockholm sedan medeltiden. Vid undersökningarna på Helgeandsholmen mellan åren 1978 och 1981 påträffades resterna av en badstuga som var fem gånger 20 meter stor och med tre tegelugnsfundament. Anläggningen, som daterades till 1400-talet, sattes i samband med Helgeandshusets verksamhet på platsen. Den övervägande delen badstugor under medeltiden var dock kopplade till gillena.

Samhörigheten i gillena, som innefattade såväl kvinnor som män, markerades genom gillesdrickning och genom hyllandet av ett skyddshelgon. Dessa festligheter tog ofta plats i en badstuga. (Det är känt att bl.a. Heliga gravens gille på 1400-talet hade en egen badstuga.) Under senmedeltiden fick gillena en stark religiös prägel, varför de i stor utsträckning kom att upplösas under reformationen. Namnet Bastugatan på Södermalm nämns första gången 1602 och avsåg östra delen av nuvarande Brännkyrkagatan. Namnet visar att det funnits badstugor på denna del av Södermalm, förmodligen redan under medeltiden.

"År 1847 inrättades en badinrättning för 'fruntimmer' av fabrikör C.G. Mineur norr om Riddarhuset."

I kvarteret Rosenbad på Norrmalm uppfördes 1684 ett badhus av badmästaren Christopher Thiels. Badhuset kallades möjligen först Liljenbad för att sedan 1708 ha ändrat namn till Rosenbad. Badhuset erbjöd förutom vanliga bad även rosenbad. Kring 1790 uppfördes ett palats för greve Carl Bonde på tomten, som revs 1899. År 1902 stod det nuvarande Rosenbad färdigt.

Vid mitten av 1700-talet noteras att det fanns ett badhus vid Strömsborg. Detta var förmodligen en blygsam anläggning. Det första friluftsbadet fick Stockholm 1827 då ett badhus uppfördes av fabrikör C.D. Lind framför kajen där Norstedts förlag i dag har sina lokaler på norra Riddarholmen. Strax därpå fick det Lindska badet konkurrens av ett badhus

som anlades strax intill av grosshandlaren Åbom. På 1840-talet byggdes det Lindska badet om av Carl Norstedt och blev för sin tid en modern inrättning med ett femtiotal hytter, duschar och enskilda bassänger.

Det Åbomska badet försvann runt 1850 i samband med en kajutvidgning. År 1847 inrättades en badinrättning för "fruntimmer" av fabrikör C.G. Mineur norr om Riddarhuset. Fruntimmersbadet blev mycket populärt varpå Mineur 1870 byggde en större anläggning, som 1870 flyttade från Kastellholmen till Skeppsholmen öster om Skeppsholmsbrons landfäste.

År 1884 öppnade det nya Strömbadet, eller Stockholms Bad- och Siminrättning, som ersatte det Lindska badet. Badet kallades också "Gjörckes" och senare "Köhlers". Badet låg vid Strömsborg intill järnvägsbron och revs 1935.

Marcus Hjulhammar
Intendent på
Sjöhistoriska museet
och författare till boken
Stockholm från sjösidan
(Stockholmia förlag, 2010)

Stockholms stads bad- och siminrättning, Strömbadet i Riddarfjärden. Simbassäng med hopptorn.

FOTO: CARL JOHAN GIMBERG, 1896. STOCKHOLMS STADSMUSEUM

Även flottan hade ett eget badhus på östra Skeppsholmen.

OLJEMÅLNING AV HERMAN LINDQVIST, 1886. STOCKHOLMS STADSMUSEUM.

LÄS MER OM DET GAMLA STOCKHOLM PÅ STOCKHOLMSKÄLLAN - WWW.STOCKHOLMSKALLAN.SE

Förskolan Pingvinen i Nacka söker omgående en kökstjänst 20 tim/v.

Etablerad förskola med 32 barn och 8 pedagoger. Charmigt sekelskifteshus vid Storängens station mindre än 15 min från Slussen.

Tjänsten omfattar:

att ta emot och duka fram lunchens catering ansvara för beställning och servering av varierat och näringsriktigt mellanmål samt den allmänna ordningen i köket.

Arbets tid/Varaktighet

Vikariat 9 mån. med chans till förlängning.

Sista ansökningsdag 19 okt.

Ansökan skickas till Irina Holmlund, förskolechef: irina@forskolan-pingvinen.se

PLATSANNONS

Förskolekooperativet Pingvinen

John Lodéns väg 23

131 41 NACKA

Är Du en innerstadsbo engagemang och åsikt

Anmäl dig till

INNERSTADSPANELEN

Gå in på www.sodermalmsnytt.se och
på "innerstadspanelen"

Det finns de som aldrig
tröttnar på Rosa Bandet-kampanjen.

De kallas anhöriga.

Varje år ställs drygt 7 000 bröstcancerdiagnoser i Sverige. Det innebär att var nionde kvinna kommer att drabbas av sjukdomen. Men det är bara halva sanningen – i själva verket är det många fler som drabbas; mammor, pappor, söner, döttrar, vänner och

Vi tänker besegra cancer. Vill du vara med?

Telefon 020-5959 59 | Plusgöra 905086-0 | cancerfonden.se

Cancerfundens rosa band 2010
Design: Lindotte Watkin

kolleger – alla i omgivningen. Tack vare forskningens framsteg överlever i dag cirka 80 procent av dem som får bröstcancer, men vi tänker inte ge upp förrän precis alla överlever. Rosa Bandet räddar liv – stöd kampen mot bröstcancer!

Rosa Bandet
Cancerfonden